

NÂŞİZE KADINI DÖVELİM Mİ, TAV'LAYALIM MI?

Dövme ile bazı kadınların boynu bükülebilir. Ama bu şekilde boyun eğen bir kadın tav'an değil kerhen boyun eğmiş olur.

Nüşûz halinde ne yapılması gerektiğini bildiren ve lafzi 'Vellâfi tehâfûne nuşûzehunne fe'izûhunne vehcurûhunne fî-İmedâci'i vadribûhun(ne) fe-in eta'nekum felâ tebgû 'aleyhinne sebîlâ(en)' şeklinde olan Nisâ 34 ayeti genellikle şöyle tercüme edilmektedir;¹

'Başkaldırmasından endişe ettiğiniz kadınlara öğüt verin, onları yataklarda yalnız bırakın ve (bunlarla yola gelmezlerse) dövün. Eğer size itaat ederlerse artık onların aleyhine başka bir yol aramayın; çünkü Allah yücedir, büyüktür.' (Diyanet Vakfı Meali)

Bu meal (ki meallerin çoğunluğu böyledir) 'nuşûzehunne' ve 'vadribûhunne' ifadelerine yüklenen manalar nedeniyle doğru değildir. Bize göre doğru meal şöyle olmalıdır;

Kendileri ile nüşûz yaşadığınız (kalkıp gideceğiniz şüphe ettiğiniz) kadınlara gelince; onlara güzel sözler söyleyin ve onları yataklarına yerleştirerek –bir süre– orada yalnız/rahat bırakın. Eğer sizin için tav olurlarsa (gönüllü olarak size dönerlerse) artık onlar için başka bir yol aramayın. Allah yücedir, büyüktür. (Nisâ 34)

Neden böyle bir meali tercih ettik? Bunları izah etmek için öncelikli olarak ayetteki temel kavramları incelememiz gerekiyor. Ayette geçen ilk kavram 'vellâfi tehâfûne nuşûzehunne' ifadesinde yer alan 'nüşûz'dur. Ve ayetin konusunu oluşturan kavram da budur. Nüşûz

(n-ş-z), 'kocanın karısını veya kadının kocasını terk etmesi'dir. Çünkü Kur'ân bu kelimeye -Mücâdele 11 ve Nisâ 128 ayetlerinde- bu manayı yükler.²

Nisâ 34'teki ifade 'vellâfi tehâfûne nuşûzehunne' yani 'nüşûzundan/sizi terk etmesinden korktuğunuz kadınlarınız' şeklinde olduğundan burada -kocasını terk eden değil- terk etmeyi düşünen, böyle bir karar almasından korkulan bir kadın var demektir. Ayet, 'fe'izûhunne vehcurûhunne fî-İmedâci'i vadribûhun(ne)' ifadeleri ile bu şekildeki bir kadına nasıl davranılması gerektiği, daha doğrusu, karısı kendisini terk etmeyi düşünen bir kocanın neler yapması gerektiğini bildirmektedir. Bunların neler olduğunu görmek için 'Eğer size itaat ederlerse, artık onlar için başka bir yol aramayın' manasına gelen 'fe-in eta'nekum felâ tebgû 'aleyhinne sebîlâ(en)' ifadesindeki 'itaat' kavramına odaklanmamız gerekir. Çünkü ayetin maksadını anlamak için bu kavramın anlaşılması gerekir.

İtaat, Arapça bir kelimedir ve 'isteyerek boyun eğmeyi (tav'an taati)' ifade eder. Çünkü Arapçada boyun eğmek, a)isteyerek (tav'an) ve b)istemeyerek (kerhen) olabilir.³ İtaat ise isteyerek/gönüllü boyun eğmedir. Baskı/ikrah ile sağlanan boyun eğme -tav'an değil- kerhen boyun eğmedir ve itaat olarak ifade edilmez. Bu durumu 'tav'an ve kerhen' boyun eğmeden yani 'isteyerek ve istemeyerek boyun eğmeden' bahseden şu ayetlerden de anlayabiliriz;

Göklerde ve yerde kim varsa isteyerek (tav'an) ve istemeyerek (kerhen) Allah'a boyun eğerler. (Ra'd 13/15)

"Sonra duman halinde olan göğe yöneldi, göğe ve yerküreye, "İsteyerek veya istemeyerek (tav'an ve kerhen) gelin" dedi. İkisi de "İsteyerek geldik"(e-teynâ tâ-i'în(e)' dediler.' (Fussilet 41/11)

Aralarında hüküm verilmek üzere Allah'a ve Resulüne çağırıldıkları zaman müminlere düşey şey 'İşittik ve itaat ettik' demeleridir (en yekûlû semî'nâ vee-ta'nâ)... (Nûr 24/51)

Son ayetteki **'işittik ve itaat ettik'** ifadesi mü'minlerin **'işittik ve gönülden boyun eğdik'** demeleridir. Çünkü iman ancak bu şekilde mümkün olur. Gönülden -tav'an- boyun eğmeyen (kerhen boyun eğen) biri iman etmiş olmaz. Çünkü dinde ikrah yoktur. Zira doğru-yanlış bellidir ve herkes tercihini kendi özgür iradesi ile yapar. **'Lâ ikrâhe fî-ddîn(i)...Dinde ikrah/baskı yoktur' Çünkü artık doğru ve yanlış bellidir. Kim tağutu reddeder ve Allah'a inanırsa, o, hiç kopmayacak sapasağlam bir kulpa yapışmış olur, Allah işitendir, bilendir.'** (Bakara 2/256) mealindeki ayet de bu durumu ifade eder.

O halde, itaat gönüllü -tav'an- boyun eğme ise (ki öyledir) ve Nisâ 34'te amaçlanan da bu ise (ki öyledir), ayetteki **fe-ineta'nekum** ifadesinden önce gelen **fe'izûhunne vehcurûhunne** fî-Imedâci'i **vadribûhunne** ifadesinin hiçbir bölümüne kadının kerhen boyun eğmesini

sağlayacak (ikrahı çağırıştırarak) hiçbir mana yüklemesi yapılamaz. **Hele hele bu bölümdeki vadribûhunne** ifadesine **'onları dövün'** manası hiç yüklenemez. Çünkü dövme fiili ikrahın (baskının) en şiddetli hallerinden biridir. Dövme ile bazı kadınların boynu bükülebilir. Ama bu şekilde boyun eğen bir kadın tav'an değil kerhen boyun eğmiş olur. Lakin ayetteki amaç bu değildir. İstenecek şey kadının tav'an (gönüllü) boyun eğmesidir. Bu da ancak onun tav edilmesi (gönlünün kazanılması) ile mümkün olur. Kocasının gönlünü kazanmak (tav'lamak) için ne yapacak? İşte ayet bunları bildiriyor. Bir kocanın kendisini terk etmek üzere olan eşini döverek tavlayamayacağı açıktır. Bu nedenle Nisâ 34'te **vadribûhunne** ifadesi ile emredilen şey -dövmek gibi ikrah içeren bir fiil değil- tam tersine kadının gönlünü alacak yani onu tav edecek bir fiildir. Dolayısıyla tercih edilecek mana buna göre seçilmelidir.

'Tav', 'gönüllü boyun eğmek, isteyerek yapmak' manasına gelir. Aslı Arapça olan bu kelime -her ne kadar pratik hayatta bir miktar anlam kaymasına maruz kalmış ise de- dilimizde de bu manada kullanılır (**tav etmek, tavlama şekline**). Nitekim **'tav'** kelimesinin Osmanlıca-Türkçe sözlüklerdeki karşılığı da **'isteyerek uymak, bir şeyi istekle yapmak, mutî' olmak'** şeklindedir. Hiçbir kadın dövülerek tav edilemeyeceğine ve dövülerek boynu bükülen bir kadın -tav'an değil- kerhen boyun eğmiş olacağına göre -tav'an boyun eğmeyi amaçlayan- Nisâ 34'ün **'naşize kadınları dövün'** demesi mümkün değildir.

Ayrıca, bu ayette emredilen –ve kadını tav edecek- fiiller ayrı ayrı değil aynı anda yapılmalıdır. Yani bu fiiller, 'onlara önce öğüt verin, olmazsa yataklarınızı ayırın, o da olmazsa onları dövün' şeklinde şiddeti giderek artan ve ikrah içeren alternatifli fiiller değil, kadının gönlünü kazanmak için yapılacak ardışık (senkronize) fiillerdir. Çünkü buradaki 'vav/ve' bağlaçları tefrik için değil cem içindir. Ama buna rağmen çoğu mealler bu fiiller arasında sanki *sümme/sonra* ifadeleri varmış gibi verilmiştir. Oysa ayette böyle bir durum yoktur. Şimdi –bu açıklamalar ışığında- bu ifadelere uygun düşen manaları yükleyelim;

- 1) **fe'izûhunne; öğüt verin; onlara güzel sözler söyleyin (gönüllerini alın)...**⁵
- 2) **vehcurûhunne fi-lmedâci'i; onları yataklarında mehcur bırakın, onları yataklarında –bir süreliğine- yalnız/rahat bırakın.**

Rağıp el- Isfahaniye göre 'onları yataklarında mehcur bırakın' ifadesi 'o kadınlara yaklaşılmamasından' kinayedir.⁶ Dikkat edileceği üzere burada 'onları metruk bırakın, terk edin' denilmemiş 'onları mehcur bırakın' denilmiştir. Malum olduğu üzere *hicret, yeniden buluşma arzusu taşımayan ve nefret içeren bir terk edişi değil geri gelme özlemi içeren bir ayrılma zorunluluğunu ifade eder.*⁷ Nitekim sevgiliden ayrılığın acısını ifade etmek için kullanılan '*hicran*' kelimesi de aynı kökten gelir. Dolayısıyla 'onları yataklarında mehcur bırakın' demek 'gönlünüz orada kalarak, onları güzellikle orada bırakın'

demektir. Nitekim Müzzemmil 10'daki '**...Vehcurhum hecren cemil(an)**'- '**onlardan güzel bir ayrılışla ayrıl'** ifadesi de '**tamamen terk etmeyi**' değil '**olumlu intibalar bırakarak güzellikle ayrılmayı**' ifade eder. Bu durumda-ki bir kadının –belli bir süre- yatakta yalnız bırakılması, ona yönelik bir ikrah/baskı değil ona gösterilen bir saygıdır. Ayrıca burada bahsedilen şey kadının başka bir yatağa gönderilmesi değil –erkeğin hicret ederek- kadının kendi yatağında yalnız/rahat bırakılmasıdır. Yani hicret edecek olan kadın değil erkektir. Kadın kendi yatağında (ve rahat) olmalıdır. Nitekim hemen ardından gelen **vadribuhunne** ifadesi de –aşağıda izah edileceği üzere- aynı olaya vurgu yapar.

- 3) **Vadribuhunne;** Bu ifadeye Kur'ân'ın '*darabe*' fiili ve türevlerine yüklediği manalardan biri yüklenecektir. Bunun neler olabileceğini inceleyeceğiz. Ama bunun '*dövmek*' olamayacağı açıktır. Çünkü;
 - Nisâ 34'te amaçlanan kadının tav'an boyun eğmesidir. Dövmek ise tav'an değil kerhen boyun eğmeyi sağlar (bu konuda yeterince izah yukarıda yapılmıştır).
 - Kur'ân, nüşûz halindeki çiftlere uzlaşmayı tavsiye eder. Nitekim ilgili ayet **eğer kadın, kocasının nüşûzundan (kendisini terk etmesinden) veya yüz çevirmesinden korkarsa, karşılıklı olarak uzlaşmalarında her ikisi için de günah yoktur. Uzlaşmak (sulh) hayırlıdır...** (Nisâ 128) **şeklindedir.** Erkeğin nüşûzundan bahseden ayette amaçlanan sulh olduğuna (bu durumdaki erkeğe herhangi bir baskı/ikrah uygulanmadığına) ve ayetler arasında da çelişki olmayacağına göre kadının nüşûzundan bahseden ayet ile amaçlanan da sulh olmalıdır. Kocası tarafından dövülen naşize bir kadınla sulh sağlanamayacağına göre Nisâ 34'ün dövmeyle telkin etmesi mümkün değildir.
 - **Kelimenin semantik yapısı ve Kur'ân'daki kullanımları bakımından;** *Darabe* kelimesi, türevleri ile birlikte Kur'ân'da 58 yerde ve muh-

telif manalarda geçer. Ama bunların hepsinde nihayetinde kast edilen ‘maddî veya manevî bir şeyin başka bir şeyin üstüne yerleştirilmesi’ olur. Zaten Rağıp el-İsfahani de *darabe*’nin lügat manasını ‘bir şeyi bir şeyin üstüne yerleştirmek’⁸ şeklinde tanımlamıştır. Yerleştirilen şey hem maddî hem manevî olgular olabilir. Ama sonuç olarak tüm ayetlerde bir şey başka bir şeyin üzerine yerleştirilmiş olur.

Mesela Kur’ân *darabe* fiilini en sık olarak ‘örnek vermek/darbu mesel’ manasında kullanır (29 kez).⁹ **Daraba(A)llâhu meselen-Allah bir misal darp etti** vb lafızlarla gelen bu ayetlerde ‘bir misal bize darb edilmiş yani dikkatimize sunulmuş ve idrakimize yerleştirilmiş’ olur (yerleştirilen şey misal, üzerine yerleştirilen şey idrak/algı). Keza **Efenadribu ‘ankumu-zzakra safhan...’-‘Siz haddi aşan bir toplum oldunuz diye sizi Kur’ân ile uymayalım mı?** (Zuhuf 41/5) mealindeki ayet ile de ‘Siz haddi aştınız diye biz bu Kur’ânı size darb etmekten vaz mı geçelim, onu dikkatinize/idrakinize yerleştirmeyelim mi?’ denilmiş olur.

Darabe fiili bazı ayetlerde ‘sefere çıkmak, yolculuk yapmak’ manasında kullanılmıştır.¹⁰ Ama bu ayetlerde de aynı şekilde bir yerleştirme durumu vardır. Çünkü bu ayetlerdeki lafızlar **izâ darabtum fî-l-ardi** vb şekildedir ve ‘ayaklarınız ile yeryüzünü darb ettiğiniz, ayaklarınızı yeryüzüne yerleştirdiğiniz zaman’ demektir (yerleştirilen şey ayaklar, ayakların üzerine yerleştirildiği şey yeryüzü). Manevi olguların yerleştirilmesi konusunda da

örnek olarak **veduribet ‘aleyhimu-żzilletu velmesketu** şeklindeki lafızlarla gelen **üzerlerine zillet vuruldu/yerleştirildi**¹¹ mealindeki ayetleri zikredebiliriz.

Ama *darabe* fiilinin hem lafzen hem de mana olarak -tam tamına- ‘bir şeyi bir şeyin üstüne yerleştirmek’ manasında kullanıldığı ayetler de vardır. Mesela **Fedarabnâ ‘alâ âzânihim-Kulaklarının üzerine (perde) yerleştirdik** (Kehf 18/11), **velyadribne bihumurihinne ‘alâ cuyûbihin(ne)-başörtülerini yakalarının üzerine yerleştirsinler** (Nûr 24/31) ve **feduribe beynehum bisûrin - aralarına duvar yerleştirdik** (Hadîd 57/13) mealindeki ayetlerde bir şey başka bir şeyin üzerine yerleştirilmiş olur.

Demek ki *darabe* fiili Kur’ân’da, bazen lafzen, bazen mana olarak bazen de hem lafzen hem mana olarak ‘yerleştirmek’ manasında kullanılmıştır. Ve konumuz olan Nisâ 34’teki kullanımı da bu şekildedir (lafız ve mana). Mesela son paragrafta zikredilen Kehf 18/11’deki ‘Fedarabnâ ‘alâ âzânihim/kulaklarının üzerine darb ettik’ lafzı ‘Biz onların kulaklarına, onları uyandıracak seslerin ulaşmasını engelleyecek perdeler yerleştirdik’ demektir. Burada ‘mef’ul durumunda olan ‘hicab-perde’ kelimesi *hazfedilmiştir*.¹² Benzer şekilde Nûr 24/31’de **velyadribne bihumurihinne** ifadesi ile başörtülerin, Hadîd 57/13’te ise **feduribe beynehum bisûrin** ifadesi ile duvarın yerleştirilmesinden bahsedilir.

Dolayısıyla Kur’ân’ın *darabe* fiiline yüklediği en bariz anlam **yerleştirmektir**. Nisâ 34’teki ‘**vadribuhunne**’ lafzı ile ifade edilen de budur. Buradaki mef’ul kadın olduğuna göre yerleştirilen şey kadın, kadının üzerine yerleştirileceği şey de -hemen öncesinde zikredilen- yatağıdır. Bu durumda Nisâ 34 şunu tavsiye etmiş olur; **sizi terk etmeyi düşünen eşlerinize güzel sözler söyleyin, onların yatağından ayrılın ve onları oraya/yataklarına yerleştirin, onları orada rahat bırakın...** Bu ayetteki **vadribuhunne** ifadesi -kendinden önceki- **vehcurûhunne fî-l-medâci**’i ifadesinin tefsiri gibidir. Yani ayetin bu bölümü **vehcurûhunne fî-l-medâci**’i **vadribuhunne (aleyha) şeklinde algılanmalıdır**.¹³ ‘Onları yataklarında yalnız bırakın ve orada rahat kalsınlar...’ Bu, tıpkı Bakara 222’deki **fa’tezilû-nnisâe**

fi-Imehîd(i) velâ takrabûhunne hattâ yathurne-a-
detli kadınları rahat bırakın ve temizleninceye kadar
onlara yaklaşmayın ifadesine benzer. Nasıl ki **velâ**
takrabûhunne/onlara yaklaşmayın ifadesi kendin-
den önce yer alan **fa'tezilû/onlardan uzaklaşın** ifade-
sinin tefsiri gibidir, Nisâ 34'teki **vadribuhunne** ifadesi
de öyledir. Yani kendinden önceki ifadenin tefsiridir.
En azından bunlar birbirinin zıddı/alternatifi olan fiil-
ler değil ardışığı olan fiillerdir. Ve bu nedenle de ayrı
ayrı değil aynı anda (senkronize biçimde) yapılırlar.
Bu bakımdan Nisâ 34'teki ifadelerde bir takdim-tehir-
rin var olduğu da söylenebilir. Tıpkı **Ey iman edenler,**
cuma günü namaz için çağırıldığınızda Allah'ı zikret-
meye koşun ve alış-verişi bırakın (Cuma 62/9) me-
alindeki ayette olduğu gibi. Normalde lafzın '**alışverişi**
bırakın ve Allah'ı zikretmeye koşun' şeklinde olması
gerekirdi. Ama lafızda bir takdim-tehir yapılarak önce
zikredilmesi gereken ifade daha sonra zikredilmiştir.
Nisâ 34'te de buna benzer bir durum vardır. Normalde
'**Onları orada/yataklarında bırakın ve yanlarından ayrı-**
lın' şeklinde olması gereken lafız takdim-tehir yapı-
larak **onların yanından ayrılın ve onları orada bırakın**
şeklinde gelmiştir. Sonuçta tavsiye edilen şey naşize
kadınların güzel söz ve fiillerle gönüllerinin alınması ve
yataklarında (yattıkları yerde/evlerinde) rahat bırakıl-
masıdır.¹⁴

Burada şöyle bir soru sorulabilir; Kadınların yatak-
larında yalnız bırakılmaları onlara karşı yapılmış bir
baskı/ikrah değil midir? Hayır değildir. Çünkü kadın
tamamen terk edilecek (metruk bırakılacak) değil-
dir. Mehcur bırakılacaktır. Yani kocası onu yatağında
bir süre yalnız bırakacak ama bu süreçte de ona güzel
sözler söyleyecek onun gönlünü almaya çalışacaktır.
Çünkü ayetin tavsiyesi öyledir. Böylece kocası eşini
salt bir cinsel obje olarak görmediğini, ona her ha-
lûkârda değer verdiğini göstermiş olacaktır. Kadın da
hem daha sağlıklı bir düşünme fırsatı bulacak hem de
kocasının bu süre içinde kendisine sevgi ve saygı ile
davrandığını gördüğü için –ona karşı- tav olacaktır.

Nitekim son yıllarda yapılan bazı bilimsel çalışma-
lar da bu durumu teyit etmektedir. Belli şartlarda ya-
taklarını ayıran evli çiftlerin daha mutlu ve daha uzun
sürelili evli kaldıkları gösterilmiş ve hatta uzmanlar bu
tarz uygulamaları –uzun evlilikler için- tavsiye etmeye
başlamışlardır.¹⁵ İlginç olan husus şudur ki, bu araş-
tırmalara göre yatakları ayırma fikri, erkeklere nazaran
kadınlar tarafından daha ılımlı bulunmaktadır. Bu, batı
toplumunda da ülkemizde de böyledir. Demek ki böyle
bir uygulama muhtelif nedenlere bağlı olarak kadınları
rahatlatmaktadır. Yani kadınların kocaları tarafından
belli şartlarda yataklarında yalnız bırakılmaları onlara
yapılan bir baskı/ikrah değil tam tersine fitraten onları
rahatlatan (tav eden) bir uygulama olmaktadır. Ama
bunun için elbette ki Nisâ 34'te emredilen diğer fiillerin
de tatbik edilmesi gerekir. Yani onlar hem yataklarında
rahat kalmalı hem de kocaları tarafından güzel söz ve
fiillerle gönülleri alınmalı ki bu uygulama bir baskı un-
suru değil tav'lama ameliyesi olsun. Bu nedenle ayet-
te emredilen fiillerin bir bölümü değil ardışık olarak
tümü icra edilmelidir.

Peki Kur'ân **darabe** kelimesini hiç '**insan dövme**' ma-
nasında kullanmış mıdır? Hayır kullanmamıştır. Hatta
Kur'ânda –insan bedenine- vurmanın tüm türleri yer
almış ama bunların hiçbirinde '**darabe**' fiili kullanılmamış-
tır.¹⁶ Hepsinde muhtelif başka kelimeler yer almış-
tır. Nitekim zina haddinde tatbik edilecek sopa cezası
için '**feclidu-celde**'¹⁷ ifadesi, Musa Nebînin bir Kıptî'yi

yumruklaması için 'vekezehu'¹⁸ ifadesi, İbrahim Nebî'nin eşi Sare'nin yüzünü tokatlaması için de 'sakket vecheha'¹⁹ ifadesi kullanılmıştır. Yani Kur'ân'da vurmanın muhtelif türleri yer almış ama bunların hiçbirinde *darabe* kelimesi kullanılmamıştır.

Ayrıca, eğer Kur'ân'da *darabe* fiili 'bir şeyi başka bir şeyin üzerine -şiddetli biçimde- koymak' yani 'vurmak' manasında kullanılmış ise (ki böyle kullanıldığı olmuştur), kural olarak aynı ayet içinde mutlaka vurma aracı ve vurma bölgesi yani mef'ul de zikredilir. Mef'ulün bulunmadığı (meçhul bırakıldığı) hiçbir ayette *darabe* fiili *vurmak* manasında kullanılmamıştır. Bu duruma şu ayetleri örnek gösterebiliriz;

fe kulnâ -drib bi'asâke-lhacer(a)- asan ile taşa vur, dokun (Bakara 2/60),

eni-drib bi'asâke-lhacer(a)- asan ile taşa vur, dokun (Mâide 5/160),

velâ yadribne bi-erculihinne-Ayaklarını yere vurmaları (Nûr 24/31),

eni-drib bi'asâke-lbahr(a)- asan ile denize vur (Şu'arâ 26/63),

dribûhu biba'dihâ- ineğin bir parçasıyla ona vurun (Bakara 2/73),

fadribû fevka-l-a'nâki- Boyunlarını vurun (Enfâl 8/12),

vadribû minhum kulle benân(in)- Ellerini vurun (Enfâl 8/12),

yadribûne vucûhehum veedbârahum-Yüzlerine ve dubürlerine vururlarken (Enfâl 8/50),

darben bilyemîn(i)-(Puflara) Sağ eliyle vurdu (Sâfât 37/93),

Vehuz biyedike dighsen fadrib bihi - Eline bir demet ot al ve onunla vur (Sâd 38/44),

fedarbe-rrikâbi- Boyunlarını (kılıçla) vurun (Muhammed 47/4),

yadribûne vucûhehum- Yüzlerine vururlarken (Muhammed 47/27)

Görüldüğü üzere *darabe* fiilinin 'vurmak' manasında kullanıldığı tüm ayetlerde mutlaka -el, asa gibi- vurma aracı ve -taş, deniz, boyun, yüz gibi- vurma bölgesi yani mef'uller de zikredilmiştir (en azından bunlardan biri zikredilmiştir). Bu, hiçbir istisnası bulunmayan Kur'ânî bir ilkedir. Hatta bu kural 'meleklerin ölüm esnasında kafirlerin yüzlerine ve arkalarına vurmaları'²⁰ bahsedilen ayetlerde bile işletilmiştir. Oysa buradaki vurma/darb bir tür azap çeşididir ve dünyevî algılarla algılanamaz.²¹ Çünkü yaşayan bir insan için geçerli değildir. Ama lafzen yüklenen mana nedeniyle bu ayetlerde bile kural istisna edilmemiş ve *darabe* fiilinin mef'ulü (darb bölgesi) de zikredilmiştir. Yani *darabe* fiilinin vurmak manasında kullanıldığı hiçbir ayette mef'ul meçhul bırakılmamıştır. Tüm ayetlerde tatbik edilen bu kuralın, konusu kadın olan Nisâ 34'te istisna edilmiş olması mümkün değildir. Bunun aksini iddia etmek, şartlar ne olursa olsun hiçbir koşulda kadınların dövülmesini onaylamayan ve onlara her halükârda güzel davranmayı emreden bir Kitabın,²² 'naşize kadınların kocalarına sınırları belli olmayan (sınırsız) bir dövme yetkisi tanıdığını' iddia etmek olur. Ne var ki bunun dayanaksız ve tutarsız bir iddia olduğu açıktır.

Nitekim ısrarla 'Kur'ân'da kadınların kocaları tarafından dövülmesini onaylayan bir ayet vardır, bu inkâr edilemez' diyen ve bu nedenle de Nisâ 34'teki ifadeyi 'onları

dövün' şeklinde tercüme eden çevreler bile bu çelişkiyi fark etmiş olmalı ki, ortaya çıkan tutarsızlığı gidermek için daha önce (2006) '*karılarınızı dövün*'²³ şeklinde tercüme ettikleri bu ifadeyi artık '*tokat atabilirsiniz*' şeklinde çeviriyor (2015) ve altına da –mecburen– şu açıklamayı ekliyorlar;

'Bu ayette geçen *vadribühünne* ifadesi genellikle '*dövün*' diye çevrilmekte; ancak dövme fiilinin sınırları belirsiz olduğu için bu çeviri pek isabetli gözükmemektedir. Ayrıca bu ayetin emir kipindeki ifadeleri, mecburiyetten öte ruhsata işaret etmektedir.'²⁴

Görüldüğü üzere *vadribühünne* ifadesini '*dövün*' şeklinde çevirince ortaya çıkan garabet (sınırsız dövme yetkisi!), hem '*dövme* fiili' '*tokat atmaya*' indirgenerek yani onu sınırlayarak hem de emir kipi ruhsata döndürülerek giderilmeye çalışılmış ama –tabii ki– giderilememiştir. Çünkü ayetin lafzı böyle bir imkânı vermemektedir.

Bu durumda iki seçenek var; ya Nisâ 34'ün dövme emrettiğini söyleyecek ama buna herhangi bir sınırlama getirmeyeceğiz ya da ifadeye uygun düşen başka bir mana vereceğiz. Çünkü '*vadribühünne onları dövün demektir ama bu azıcık bir dövmedir*' diyemeyiz. Eğer ayet bu kadınların dövülmesini emrediyorsa bu kadınlar dövülecektir! Tabir caizse bu kadınlar okşanmayacaktır! '*Vadribühünne* dövme demektir ama azıcık dövme demektir' demek herhangi bir kadın için '*hamiledir ama azıcık hamiledir*' demeye benzer. Nasıl ki '*azıcık hamilelik*' diye bir şey yoktur (hamilelik var veya yoktur), '*azıcık dövme*' diye de bir şey yoktur. Dövmek de –hamilelik gibi– var veya yoktur.

- **Resulullahın uygulamaları (örneklığı) bakımından;** Nisâ 34'teki *vadribuhunne* ifadesine '*onları dövün*' manasının verilemeyeceğine dair en önemli delillerden biri de –Kur'ân'ın ideal tatbikatı– sünnettir. Resulullah eşi Hz. Aişe validemize atılan iftira nedeniyle ifk hadisesi gibi ağır bir imtihana maruz kalmış, çok sıkıntılı bir süreç yaşamış, eşleri ile muhtelif tartışmaları/sürtüşmeleri olmuş,²⁵ hatta eşleri bazen onu o kadar bunaltmış ki, bu sorunlar nedeniyle onları nerdeyse boşayacak hale gelmiş,²⁶ ama buna rağmen onu bu kadar bunaltan eşlerini asla dövmemiştir.²⁷ Onlara en ufak bir fiske dahi vurmamış, bunu aklından bile geçirmemiştir. Daha da önemlisi eşlerini döven bazı arkadaşlarını, '*Sizden biri hanımını köle gibi dövecek, gece vakti de onunla aynı yatağa girecek, öyle mi?*'²⁸ diyerek onları ikaz etmiştir. Eğer Kur'ân'ın böyle bir ruhsatı (kadın dövme!) var olsaydı Resulullah ashabını bu şekilde uyara-bilir mi idi? Uyaramazdı. Çünkü Allah'ın verdiği bir ruhsatı (var olsaydı tabii) Resulullahın iptal etmesi mümkün değildi. Zaten Kur'ânda böyle bir ruhsat/hak var olsaydı eğer, Nebi-Resul'ün bu uyarısına karşı ashab bir çok konuda olduğu gibi '*bu Allah'ın tanıdığı bir haktır*' diyerek itiraz ederdi. Demek ki Kur'ân'ın böyle bir ruhsatı yoktur.

Notlar

1. <http://www.kuranmeali.com/ayetkarsilastirma.asp?sure=4&ayet=34>
2. Ey iman edenler! Meclislerde size "yer açın!" denince yer açın ki Allah da size yer açsın. Ve 'nüşûz edin' denince de nüşûz edin (vezâ kîle-nşuzû fenşuzû-kalkın, yer değiştirin denince kalkıp yer değiştirin) ki, Allah da içinizden inananlar ve kendilerine ilim verilenlerin derecelerini yükseltsin... [Mücâdele 58/11], Bir kadın, kocasının nüşûzundan (yanından ayrılmasından) veya yüz çevirmesinden korkarsa aralarında uzlaşmaları, ikisi için de günah değildir. Uzlaşmak (sulh) iyidir. (Lakin) Nefisler kıskançlığa hazır haldedir... [Nisâ 4/128]
3. Abdülaziz Bayındır, Nisa 34 bağlamında kadına şiddet, Süleymaniye Vakfı Mukayeseli Fıkıh Müzakereleri, 24.10.2016, <https://www.youtube.com/watch?v=tJUAY4NBpbs>
4. Osmanlıca-Türkçe sözlük, <http://www.osmanlicaturkce.com/?k=tav&t=0>
5. Nahl 125: Ud'u ilâ sebîli rabbike bilhikmeti velmev'izati-lhasenelti)
6. Isfahani, el-Mufredat, Hecere, 1500
7. Okuyan, age, s.615-16
8. Rağıp el-Isfahani, el-Mufredat, Darb, s.896 [الضرب: إيقاع شيء على شيء]
9. 2/26,14/24,25,45,74,75,76,15/17(2),16/112,17/48,18/32,45,22/73,24/39,25/9,29/43,30/28,36/13,78,39/27, 29,43/17,57,58,47/3,59/21,66/10
10. 2/273,3/156,4/94,101,5/106,20/77,73/20
11. 2/61,3112(2)
12. Fahrettin Razi, Mefatihü'l-Ğayb, Zuhurf 5
13. Abdülaziz Bayındır, Kadınların Darb Edilmesi, Kitap ve Hikmet Dergisi, bu sayı
14. Bu ayetteki 'onları yataklarına yerleştirin' manasına gelen vadribühünne ifadesini -bağlama uygun olarak- 'onları evden çıkarmayın' şeklinde de algılayabiliriz. Çünkü 'darabe' fiilinin 'adrabe' kalıbındaki anlamlarından biri de 'evde ikamet etmek' şeklindedir [Mehmet Okuyan, Kur'ân-ı Kerim'de çok anlamlılık, darabe, s.404]. Nitekim 'adrebur-reculu fi beytihi; adam evinde kaldı (İbni Faris, Mekayisil-Luğâ); 'el-madrub; et mukimu fil-beyti, evinde ikamet eden' (Zebidî, Tacü'l-Arus) demektir. Bu durumda ayet 'naşize kadına iyi davranın ve onları evinizden çıkarmayın' demiş olur.
15. <https://onedio.com/haber/ciftlerin-yataklari-ayirma-fikrini-yanlis-buluyorsaniz-bilimin-size-iki-cift-lafi-var,742904-> <http://www.cbc.ca/news/health/more-couples-opting-to-sleep-in-separate-beds-study-suggests-1.1316019>, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/8245578.stm>, tamamı: http://www.hurriyettaile.com/sizin-icin/psikoloji/yataklari-ayirmak-iliskiyi-uzatir-mi_14741.html?utm_source=copy-paste&utm_medium=copy-paste&utm_campaign=copy-paste-with-url
16. Mustafa İslamoğlu, Gerekçeli Meal, Nisa 34 [Meleklerin yüze ve arkaya vurmasından bahsedilen 8/50,36/13,47/27 gibi ayetler var]
17. Nûr 24/2
18. Kasas 28/15
19. Zâriât 51/29
20. Enfâl 50, Muhammed 4,27
21. Mehmet Okuyan, Kur'ân-ı Kerim'de çok anlamlılık, darabe, s.406
22. Kur'ân, bir erkeğe hiçbir koşulda karısını dövme yetkisi vermez. Karısını başkası ile zina halinde gören/yakalayan bir kocaya bile [Nûr 24/6-9]. Böyle bir durumda eğer kocanın dört şahidi yoksa ve kadın da suçunu ikrar etmiyorsa hâkim huzurunda lânetleşerek boşanırlar. Ama böyle bir koca bile karısını dövmemez. Ayrıca Kur'ân, düşmanlık eden eşlerin [hanımların] bile affedilmesini [Teğâbun 64/14], boşanırken güzellikle boşamayı [Bakara 2/229, Ahzab 33/28,29] ve boşanan kadınların iddetlerini kocalarının evinde geçirmelerini, onların evlerden çıkarılmamasını emreder [Talak 66/1]. Yani ne olursa olsun kadınlara güzel davranmayı tavsiye eder. Hiçbir koşulda onların incitilmesini (hele de dövülmesini) telkin etmez.
23. Mustafa Öztürk, Kur'ânın tarihsel bir hitap oluş keyfiyeti, İslami İlimler Dergisi, Yıl 1, Sayı 2, Güz 2006 [59-77]]
24. Mustafa Öztürk, Kur'ân-ı Kerim Meali, Nisa 34
25. Nûr 24/11-16
26. Tahrim 66/1-5
27. Ebû Dâvud, Hadis No:2144, İbn Mace, Hadis

No: 1984

28. Buhârî, Nikah 93, Tirmizî, Tefsir 91 [Kütüb-i Sitte 864]